

Република Србија
Републичко јавно тужилаштво
Државно веће тужилаца
Министарство правде

Овај пројекат финансира
Европска унија

**#ЕУ
ЗА ТЕБЕ**

ЕУ за Србију - подршка тужилачком систему

Електронски билтен бр. 1

О ПРОЈЕКТУ

Општи циљ пројекта:

Пројекат има за циљ да допринесе унапређењу правосудног система и владавине права у Републици Србији, у складу са критеријумима за чланство у ЕУ.

Сврха пројекта:

Јачање капацитета Државног већа тужилаца и Републичког јавног тужилаштва у кључним областима за вршење њихових функција, укључујући: јачање управљачких вештина запослених у овим институцијама, унапређење капацитета за надзор и управљање свакодневним радом јавних тужилаштава, унапређење постојећих механизма за развој каријере тужилаца и побољшање ефикасности дисциплинског поступка.

Очекивани резултати:

Резултат 1: Побољшано стратешко планирање, унапређени капацитети и вештине за управљање људским ресурсима и финансијама од стране Државног већа тужилаца и Републичког јавног тужилаштва, као и унапређење процеса доношења одлука, унутрашњих процедура и процеса рада.

Резултат 2: Повећана ефикасност политика каријерног напредовања заснованог на резултатима и заслугама, унапређење система и процедура вредновања рада унутар тужилачке организације.

Резултат 3: Припремљени стратешки документи за развој људских ресурса за потребе Државног већа тужилаца и јавних тужилаштава.

Резултат 4: Унапређена ефикасност у сарадњи између Државног већа тужилаца и Републичког јавног тужилаштва.

Уговорно тело:

Делегација Европске уније у Републици Србији

Трајање пројекта:

март 2021 - март 2023.

Вредност пројекта:

1.46 милиона евра

Извор финансирања:

ИПА 2017

Корисници пројекта:

Републичко јавно тужилаштво (РЈТ)

Државно веће тужилаца (ДВТ)

Министарство правде (МП)

ВЕСТИ ИЗ ПРОЈЕКТА

Стратегија људских ресурса у правосуђу 2022-2026

Анализа постојећег стања људских ресурса у правосуђу указала је на изазове са којима се правосуђе Републике Србије суочава, а они се пре свега огледају у: недостатку стратешког планирања у управљању људским ресурсима, подељеној надлежности у управљању људским ресурсима и недостатку људских ресурса и ИКТ и инфраструктурних капацитета у правосудним органима.

Из ових разлога, припремљена је и 29.12.2021. године усвојена Стратегија људских ресурса у правосуђу за период 2022-2026. године, чији је општи циљ успостављање и одрживи развој транспарентног, савременог и ефикасног система управљања људским ресурсима у правосуђу Републике Србије, ради јачања владавине права и правне сигурности грађана.

Стратегија је прва ове врсте у Републици Србији - питање организације и унапређења људских ресурса у правосуђу, до сада, није било регулисано посебним стратешким документом, већ искључиво кроз „кровну“, националну стратегију реформе правосуђа. Стручну и административну подршку радној групи која је радила на припреми овог стратешког документа пружио је пројекат „ЕУ за Србију – Подршка Високом савету судства“, док су делови текста Стратегије који се односе на управљање људским ресурсима у тужилачком систему припремљени захваљујући подршци пројекта „ЕУ за Србију – подршка тужилачком систему“. Оба пројекта финансира Европска унија.

Анализа интерних процедура Државног већа тужилаца, постојећих правних решења и софтвера за финансијски менаџмент

Анализа интерних процедура Државног већа тужилаца, постојећих правних решења и софтвера за финансијски менаџмент у другим земљама, коју је припремио пројектни тим, претходила је припреми информационог система за управљање финансијама и људским ресурсима за потребе Државног већа тужилаца и Министарства правде.

Анализом је утврђено да су послови финансирања тужилачког система (планирање, управљање, надзор) у Републици Србији подељени између Министарства правде и Државног већа тужилаца. Како би се извршила дигитализација и аутоматизација процеса планирања и праћења извршења буџета, препорука експерата који су припремили Анализу је да се изради информациони систем који ће користити Државно веће тужилаца и остала надлежна јавна тужилаштва. На овај начин ће процес планирања и праћења извршења буџета бити још транспарентнији.

Циљ ове анализе, али и информационог система, је унапређење финансијског управљања и ревизије, односно успостављање аутоматизованих пословних процедура Државног већа тужилаца и јавни тужилаштва који се односе на буџетирање/трошење/извештавање о потрошеним финансијским средствима, укључујући успостављање система интерне контроле трошкова.

Информациони систем за унапређење управљања људским ресурсима и финансијама

Јачање капацитета институција попут Државног већа тужилаца и Републичког јавног тужилаштва доприноси унапређењу правосудног система и владавине права. Један од начина на који се може унапредити капацитет и продуктивност ових институција је коришћење савремених технологија, односно примена информационих софтвера. Предности једног оваквог система огледају се у ефикасности преузимања и обраде података, смањивању грешака, бољој аналитичности, упоредивости различитих података и подршци у процесу доношења одлука.

Управо из тих разлога, кроз пројекат „ЕУ за Србију – подршка тужилачком систему“, који финансира Европска унија, развијен је информациони система за управљање финансијама и људским ресурсима, који је припремљен за потребе Државног већа тужилаца и Министарства правде. Циљ овог софтвера је аутоматизација и рационализација интерних пословних процеса, што у коначном треба да доведе до унапређења управљања финансијама и људским ресурсима у тужилачком систему.

Да би софтвер што боље одговорио потребама корисника, током марта 2022. године одржан је низ радионица са представницима Државног већа тужилаца, Републичког јавног тужилаштва, Тужилаштва за организовани криминал, Тужилаштва за ратне злочине, Апелационог, Вишег и сва три Основна јавна тужилаштва из Београда, као и Министарства правде, а рад на унапређењу софтвера настављен је кроз још једну серију од 13 радионица, које су одржане закључно са септембром. Поред унапређења функционалности новог информационог система, циљ ових додатних радионица био је пружање неопходних знања и вештина запослених у јавним тужилаштвима и Државном већу тужилаца за коришћење софтверског решења.

Компаративна анализа система за избор, вредновање рада и напредовање јавних тужилаца (у одабраним државама чланицама ЕУ)

Независност, квалитет, ефикасност и непристрасност националних правосудних система и делотворна судска заштита представљају срж владавине права. Владавина права једна је од основних вредности Европске уније, и представља предуслов за заштиту основних права и демократије. Владавина права такође подразумева да су сви чланови друштва, укључујући и државне институције, подједнако подложни закону, те да су под надзором независних судова.

Тренутно се на нивоу ЕУ спроводи нови Механизам владавине права. Европска комисија и одговарајуће институције спровode процену постојећих правосудних система, између осталог, самосталности и ефикасности јавнотужилачких служби у свим државама чланицама. Упркос чињеници да не постоји формална правна тековина ЕУ која уређује систем именовања, вредновања рада и каријерног развоја јавних тужилаца у ЕУ, јасне смернице о пожељном систему могу се извести из одређених извештаја о владавини права и препорука наведених у тим извештајима за државе чланице ЕУ. Поред тога, Венецијанска комисија Савета Европе, поклања пажњу овом питању путем различитих општих и посебних препорука које се односе на конкретне законодавне реформе у одређеним државама чланицама Савета Европе.

Пројектни тим припремио је Компаративну анализу система за избор, вредновање рада и напредовање јавних тужилаца (у одабраним државама чланицама ЕУ), чији је циљ да представи различите системе у неколико држава чланица ЕУ - Аустрији, Хрватској, Италији, Француској и Словенији, те укаже на њихове предности и недостатке. Анализа обухвата три поглавља: опште напомене, поглавље које се бави питањем именовања и напредовања јавних тужилаца и део који је посвећен вредновању рада. Ова анализа указује на могућа решења за избор, вредновање и напредовање јавних тужилаца у Републици Србији, а све у циљу унапређења делотворности судске заштите.

Анализа дисциплинског поступка против јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца

Самосталност јавног тужилаштва гарантована је Уставом Републике Србије, што је додатно потврђено и Законом о јавном тужилаштву, у којем се каже да су јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца самостални у вршењу својих овлашћења. Уставом и поменутиим Законом такође се уређује и одговорност тужилаца - тужиоци и њихови заменици, осим опште радне одговорности, одговорни су и дисциплински за дисциплинске прекршаје у складу са одредбама Закона о јавном тужилаштву.

Да би се дисциплински поступак и рад дисциплинских органа боље уредили, пројектни тим је припремио Анализу дисциплинског поступка против јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, чија је сврха разматрање законских решења о дисциплинском поступку и раду дисциплинских органа у примени Закона.

Иако је дисциплинска одговорност тужилаца и заменика тужилаца у основи добро уређена и суштински не одступа од решења која постоје у појединим државама чланицама Европске уније, припремљена Анализа указује на могуће недостатке Закона и даје предлоге за измене Закона о јавном тужилаштву и Правилника о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца. Анализа треба да допринесе уклањању пропуста у раду јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, али и унапређењу процеса санкционисања понашања која штете јавном тужилаштву и његовој улози у поступку.

Анализа одредби које регулишу функционални имунитет тужилаца

Европска пракса примене имунитета у односу на јавне тужиоце и њихове заменике показује да они не би требало да уживају општи, већ само функционални имунитет. Овакво ограничење, према мишљењу Венецијанске комисије, доводи до смањења потенцијалних коруптивних активности.

Функционални имунитет представља врсту правног имунитета који се пружа званичницима и служи да их заштити од кривичне и грађанске одговорности за кршење закона извршено приликом вршења њихове јавне функције. Овај вид имунитета тужилаца и заменика тужилаца је у правном систему Републике Србије регулисан Уставом и Законом о јавном тужилаштву.

Анализирајући одредбе Устава и Закона које регулишу функционални имунитет тужилаца, пројектни тим припремио је свеобухватну анализу ових одредби, са циљем њиховог унапређења и приближавања европском законодавству и пракси.

Иако су у највећем броју случајева одредбе Устава и Закона у складу са међународним мишљењима и праксама, Анализа одредби које регулишу функционални имунитет тужилаца је показала да постоји простор за унапређење одредби домаћег законодавног оквира посебно у погледу проширења обухвата материјалног функционалног имунитета (предложено је проширење овог имунитета и на одлуке донете у вршењу тужилачке функције) са једне, а сужавање домена примене процесног функционалног имунитета (предложено је да одобрење за лишење слободе у поступку покренутом због кривичног дела учињеног у вршењу тужилачке функције, уместо Народне скупштине даје Државно веће тужилаца) са друге стране. Овако дати предлози у Анализи садржани су у промени Устава. Поређењем домаћег Устава са уставима других земаља, кроз припремљену Анализу је утврђено да регулисање питања имунитета тужилаца у самом Уставу није претерано често у пракси других држава. Последица тога су идентичне одредбе прописане Законом о јавном тужилаштву, који би природно требало да буде правни акт који детаљније регулише уставне одредбе.

Анализа потреба јавног тужилаштва и Државног већа тужилаца у погледу управљања људским ресурсима

Стратегијом људских ресурса у правосуђу за период 2022–2026. година, утврђују се циљеви и мере које је неопходно спровести у области управљања људским ресурсима у правосуђу, а чије спровођење треба непосредно да резултира непристрасним и транспарентним поступком одабира кадрова, ефикасним системом оцене радног учинка, савременим системом континуираног стручног оспособљавања и усавршавања, стратешким планирањем потреба за људским ресурсима, као и успостављањем посебне функције управљања људским ресурсима у правосуђу. Стање на пољу људских ресурса у јавним тужилаштвима карактерише изражен мањак кадра у појединим категоријама (нпр. тужилачки помоћници, записничари), али и неодговарајућа распоређеност постојећег кадра у односу на обим посла, односно броја предмета који се обрађују.

Пројектни тим припремио је Анализу потреба јавног тужилаштва и Државног већа тужилаца у погледу управљања људским ресурсима, чији је циљ да пружи препоруке за јачање укупних капацитета, а посебно капацитета за управљање особљем. Анализа је настала на основу доступних анализа и извештаја, прегледа праксе појединих земаља чланица ЕУ и анализе стања људских ресурса у Државном већу тужилаца и јавном тужилаштву.

Будући да управљање људским ресурсима за циљ има постизање успеха у раду кроз сопствене запослене, Анализа даје низ препорука у односу на Државно веће тужилаца, јавне тужиоце и заменике јавних тужилаца (у погледу утврђивања потребног броја заменика тужилаца, вредновања рада и обука јавних тужилаца), потом препоруке у односу на тужилачке помоћнике, записничаре и административно особље и, коначно, препоруке у погледу софтвера за управљање људским ресурсима.

О КОРИСНИЦИМА ПРОЈЕКТА

Републичко јавно тужилаштво је највише јавно тужилаштво у Републици Србији које врши надлежност јавног тужилаштва у оквиру права и дужности Републике Србије и за свој рад и рад јавног тужилаштва одговорно је Народној скупштини.

Републичко јавно тужилаштво надређено је свим јавним тужилаштвима, усмерава и надзире њихов рад и овлашћено је да издаје општа упутства свим јавним тужилаштвима као средство за усклађивање тужилачке праксе. Републичко јавно тужилаштво такође је надлежно за улагање ванредних правних средстава.

Државно веће тужилаца је самосталан орган који обезбеђује и гарантује самосталност јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца. Његов састав, избор, мандат, организација и начин рада уређени су Законом о Државном већу тужилаца. Главне надлежности Државног већа тужилаца укључују избор носилаца јавно- тужилачке функције, буџет, дисциплинску одговорност, и етику.

Државно веће тужилаца: бира заменике јавних тужилаца, предлаже кандидате за избор јавних тужилаца, одлучује о каријерном напредовању заменика јавних тужилаца кроз одлуке о напредовању и о престанку функције заменика јавних тужилаца, предлаже обим и структуру буџетских средстава неопходних за рад јавних тужилаштва и врши надзор над њиховим трошењем, утврђује које су друге функције, послови или приватни интереси у супротности са достојанством и самосталношћу јавног тужилаштва, именује и разрешава дисциплинске органе и чланове Етичког одбора и доноси пословнике о њиховом раду, даје мишљење о изменама постојећих или доношењу нових закона.

Министарство правде је државни орган који обавља послове државне управе релевантне за правосудни систем Републике Србије који се односе на: кривично законодавство и законодавство о привредним преступима и прекршајима, припрему прописа у области борбе против корупције, прекршајног законодавства те закона којима се уређују различита права, облигациони односи и поступци пред судовима. Поред тога, Министарство правде је задужено за организацију и рад правосудних органа, правосудне испите, стручно усавршавање носилаца правосудних функција и правосудних професија, извршење кривичних санкција, међународну правну помоћ, програмирање, спровођење и праћење спровођења пројеката који се финансирају из средстава развојне помоћи.

У погледу надлежности Министарства правде у односу на тужилачки систем, најважније су израда закона и главних правосудних стратешких докумената, затим послови правосудне управе (обезбеђивање материјалних, инфраструктурних и других услова за рад јавног тужилаштва, укључујући подршку дигитализацији система тужилаштва и делимична надлежност у вези са финансијским питањима - плате нетужилачког особља), као и давање сагласности на акт о унутрашњој организацији и систематизацији јавног тужилаштва. Министарство правде учествује у раду Државног већа тужилаца (министар је члан по службеној дужности).

